

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 45-86

Razmišljanja na pragu 23. obletnice naše svobode

Praznike in jubileje praznujemo v spomin na pomembne dogodke v zgodovini in javnem ter kulturnem življenju kakega naroda ali posameznih velikanov, sinov, ki so si pridobili za veličino naroda ogromnih zaslug. Za naš jugoslovanske narode, pa je brez dvomno prvi december največji praznik v naši zgodovini, ker je ta dan praznik naše narodne in državne svobode.

Ogromne so bile žrtve za naše osvobodjenje, težke in velike so bile borbe in neustrašljivi, legendarni junaki, med katere moramo prišteti celokupen naš troimenski narod, so se borili za edino idejo, svetli cilj in ta je bil narodna in državna svoboda in združitev tistih bratov in sester, ki so bili zatirani pod tujim jarmom.

V naši svobodni državi je bilo treba ogromnega dela za konsolidacijo naših razmer, za prosvetni in gospodarski dvig prebivalstva. Za to konsolidacijo ter dvig prosvetnega in gospodarskega stanja našega naroda je učiteljski stan mnogo napravil. Doprinesel je ogromne žrtve že v borbi za svobodo, doprinesel je tudi ogromne žrtve in napore ne samo v šoli, ki je hram vzgoje najširših plasti naroda, hram kjer se vzgaja generacije, kjer se kleeše človeški značaji in narod sam, ampak je to delo nadaljeval še izven sten šolske zgradbe v okviru narodovega občestva, v duhu narodovih potreb, za to konsolidacijo skupnega življenja v okviru nove domovine. Učiteljstvo je koristilo s svojim dosedanjim delom narodu in državi; to delo je bilo intenzivno in vse delovne sile učiteljstva so rasle leto za letom v zavesti in veri, da je to delo posvečeno blagru celokupnosti in napredku tistega naroda, ki se je žrtvoval za to državo in svobodo, in iz katerega izhaja tudi ves učiteljski stan. To naše delo ni bilo brez vsebinsko, ampak je bilo navdušeno in je pronicalo in se zapisovalo, globoko v narodovo dušo, da je narod videl in cenil delo naše, posvečeno njemu in domovini.

Kljub temu, da je bilo učiteljstvo v tej kratki dobi svojega dela, odkar obstaja naša državna skupnost, mnogo, premočkrat kruto prevarano, kruto udarjeno in deležno mnogih udarcev, vendar je to učiteljstvo vedno

bilo odločno, braniti narodno ideologijo, ki se izliva v želji in hotenju po svobodi v okviru svoje, s krvjo ustvarjene domovine.

In danes, ko praznujemo 22. obletnico svoje svobode in stojimo na pragu 23. leta v svobodni državi, si pač želimo, da bi bili res močni na zunaj in znotraj, da bi se vsi valovi proti nam odbili in razpršili, kakor da bi udarili ob granitno skalo.

Resni so časi in nam, ki gradimo svojo domovino še naprej, je treba resnega in vztrajnega dela. Pri tem delu moramo biti složni vsi, čvrsti in res bratski, ker le takrat bomo premagali velike in resne ovire, ki nam jih čas stavi na pot. Dvigniti moramo svoja prizadevanja in povezati vse realne zahteve, da bomo nadomestili vse tisto, kar smo zamudili takrat, ko se je kovala naša usoda. Trdna prosvetna osnova, dobre gospodarske razmere in demokratična ureditev vseh perei in odprtih problemov, je najsolidnejši temelj in najboljša zagotovilo, da bo močna, trdna tudi državljanska in narodna zavest, krepka državna skupnost.

To je idel naš, ideal našega naroda in ko poznamo enotnost teh narodovih idealov, ko stojimo s celokupnim narodom na skupni idejni podlagi, nam ne bo težko vsakemu najti sebi primerne polja udejstvovanja. Medsebojno pravico in medsebojno pravico bosta zavladali le tedaj, če se bomo vsi zavedali svojega poslanstva v mejah velike in močne Jugoslavije.

Z načeli demokratizma, enakosti vseh stanov in s svobodnim razmahom dajmo vsem priliko, da razvijejo vse svoje sile. Pri tem moramo spoštovati medsebojne tradicije, biti moramo pravični sodniki in v vseh spornih zadevah in popolna sloga bo kronala naša prizadevanja. Narod bo postal zaveden, v dušah slehernega človeka se bo vžgal plamen trdne volje in ljubezni do kralja in domovine, do vsega, kar nam mora biti sveto.

To so naše misli, naši kliči ob vstopu v triindvajseto leto naše državne in narodne svobode, ki prihajajo iz src vseh nas, ki delamo za dvig naroda in želimo srečno bodočnost Jugoslavije, skupne domovine Slovencev, Hrvatov in Srbov! Vilko Kolar.

Nerešeno vprašanje učiteljskih stanovanj

Mnogo smo že pisali in tudi na naših zborovanjih razpravljali o nerešenem vprašanju učiteljskih stanovanj. Toda ta problem je tako važen in pereč, da je treba o njem ponovno razpravljati, razpravljati toliko časa, da bo prišlo to vprašanje do končne rešitve.

Ko je bil izdan šolski zakon, je obstajala resna namera urediti to vprašanje, kajti določilo, da morajo vse šolske občine v posebnih krajih v roku 6 let zgraditi toliko učiteljskih stanovanj, kolikor je oddelkov na šoli, je bilo vneseno v zakon prav zaradi tega, ker se je uvidela velika potreba, dokončno zagotoviti učiteljstvu primerna stanovanja. Ako bi se ta določba zakona striktno izvajala, tedaj bi morale vse šole imeti ustrezajoče število učiteljskih stanovanj že meseca decembra 1935. leta. Toda tudi po 5 letih poteka tega roka, je to vprašanje še vedno odprto, še vedno nerešeno, a učiteljstvo je zaradi tega prisiljeno bivati često v neprimernih, vlažnih in tudi sicer nezdruživih stanovanjih. Seveda ne velja ta trditev za vsa stanovanja, kajti tudi pri nas imamo že mnogo šol, pri katerih je vprašanje učiteljskih stanovanj že dokončno in ugodno rešeno. Vendar je še precejšnje število takih šol, kjer sploh ni mogoče dobiti v kraju primerne stanovanja, a šola sama ga tudi nima.

Nedavno smo priobčili razsodbo državne sveta, v kateri je bilo točno določeno, kakšno mora biti učiteljsko naturalno stanovanje, katere in koliko prostorov mora obsegati tako za samsko, kakor tudi za poročeno učiteljstvo. Pričakovati bi bilo, da bi na osnovi te razsodbe bil izdan poseben pravilnik za gradnjo učiteljskih stanovanj, ki bi obsegal prav vsa določila glede obsega in kakovosti naturalnih stanovanj, predvidenih v šolskem zakonu. A na žalost takega pravilnika še nimamo in še vedno je mnogo učiteljev in učiteljic, ki so prisiljeni stanovati v neprimernih stanovanjih, ker pač v kraju ne dobijo boljših in, če bi se hoteli iz takega slabega stanovanja izseliti, bi bili prisiljeni, podati ostavko na svoje službeno mesto.

Že navedena dejstva nam jasno kažejo, da je vprašanje naturalnih stanovanj zelo pereče in ga je treba rešiti na način, ki bo v korist prizadetemu učiteljstvu, kakor tudi v korist šolstva in prosvete sploh. Morda bi se komu zdela ta trditev neresna, vendar ima globoko utemeljitev v sledečih obstoječih dejstvih:

je to primer sedaj, ko uživa bolezenske dopuste pri nas precejšnje število učiteljstva in to povsem upravičeno, kajti njihove bolezni so resnega značaja in je izvor teh bolezni iskati v nepravilnih in nezdruživih stanovanjskih razmerah.

Se eno vprašanje je, ki ga moramo postaviti v zvezo z nepravilnimi stanovanjskimi razmerami in z nezdruživimi naturalnimi stanovanji. Je to tolikokrat naglašeno in v mnogih okrožnicah poudarjeno dejstvo, da se učiteljstvo ob sobotah vse prerado oddaljuje iz svojega službenega kraja. Oni, ki imajo na

šoli udobno stanovanje in živijo svojim razmeram primerno, udobno življenje, nikakor ne bodo silili čez nedeljo iz svojega službenega kraja, ker je to združeno z nekimi izdatki, ki jih v današnjih razmerah vsakdo težko utrpi. Silil bo iz svojega službenega kraja ob prostih dneh le tisti, ki si želi vsaj enkrat v tednu, udobno spati in uživati redno hrano.

To so dejstva, ki govorijo za nujnost rešitve vprašanja naših naturalnih stanovanj predvsem za rešitev tega vprašanja v krajih, kjer so najtežje razmere.

Marija Klofutarjeva:

Med „zaostalimi“ v otrokovem stoletju

Vsak zaostal otrok mora postati dostojen član človeške družbe!

S temi besedami kličem na pomoč javnost, saj je to problem splošnega blagostanja, splošnega dviga našega socialnega, kulturnega, etičnega in zdravstvenega življenja.

Na tem polju razvijata moderna pedagogika in sociologija svoje moči in se trudita, da iz onih revčkov, ki zaradi svoje duševne manjvrednosti in telesne slabosti ne morejo priti do gospodarske samostojnosti, vzgojita ljudi, ki bodo sposobni za delo. V delu naj iščejo življenjske cilje, zadovoljnost in uteho, ne pa v miloščini, ki se jim meče na ulicah, križpotih, po hišah, romanjih itd. Delo naj jim ustvarja veselje in pozabo, delo naj jim sprošča dušo in telo!

Pedagogika zaostalih sloni na socialnobioloških temeljih, je nikla iz korenin velike potrebe, nikla iz ljubezni do bližnjega in iz čvrste volje, pomagati onim ubogim otrokom, za katere nihče ne mara. In ravno veliko število teh otrok silijo vzgojitelji, da se evolucionirajo v socialnem smislu in da v teoriji in praksi obdelajo široko nepokošeno polje — vzgoje zaostalih. Naloga naj jim bo, da vsakega otroka po stopnji njegove gospodarske sposobnosti postavijo na tisto mesto, kjer bo na najlažji način postal koristen član človeške družbe.

Na ta način bo vzgojno delo vedno v skladu s končnim socialnim položajem zaostalega otroka.

Blagor tistemu roditelju in vzgojitelju, ki lahko reče: »Bil sem slepemu oko, gluhiemu uho, hromemu noge, revežu oče in mati.«

Kateri otrok je zaostal?

Zaostal je vsak otrok, ki ne more stopati paralelno z zdravimi, starostni dobi primerno, duševno in telesno razvitimi otroki. Med te uvrščamo v glavnem slepe, gluhe, slabomiselne ali manjnadarjene, še bolj — slabo razumevalajoče otroke, jecljajoče oz. otroke z govornimi napakami, tope in etično manjvredne, asocialne in antisocialne tipe.

Število defektnih otrok je pri vseh narodih dovolj veliko, kar je razvidno iz inozemske literature in statistik.

Pokret vzgoje zaostalih je še povsod v razvoju, pri nas bi lahko rekli v povoj, toliko, da se lahko pohvalimo z obstojem. Manjka nam strokovnih moči, manjka razumevanja, manjka specialne pedagoške literature, razprav o vzrokih duševne in telesne zaostalosti, razprav o zaostalosti posameznih funkcij, o metodah pedagoško-psihološkega zdravljenja, o vzgojnih metodah z ozirom na vrsto »defekta« itd., a predvsem — manjka denarja.

Če se vprašamo, kateri otroci potrebujejo vzgajanja in zdravljenja v pomožni šoli in v pomožnem oddelku, v zavodu za slepe in gluhe, na ortopedski kliniki in v poboljševalnici, dobimo odgovor: To so bolniki, pri katerih je zaradi prirojene ali pridobljene hibe recipročna vrednost njihovih sposobnosti in vrtil z ozirom na življenjske zahteve okolice za njih tako nepopolna, da se njihove preostale duševne in telesne moči ne morejo razviti do najpotrebnejše ekonomske samostojnosti.

In zopet in vedno to vprašanje denarja! Vzemite samo vzgojo z zdravstvene baze, vzgojo defektnih in manj nadarjenih otrok, pa vzgojo zapuščenih pravi se, da dobra šola hrani denar, ki bi bil potreben za kriminal, bolnice in ubožnice. Dobra vzgoja in dober pouk morata biti čim individualnejša; v tej smeri se pri nas izvaja cel niz poizkusov. Jaz bi jih delal še več, ali ravno individualizacija šole zahteva — denarja.

Iz knjige: »Karel Čapek, Hovory s T. G. Masarykom«.

Vzroki zaostalosti so ali prirojeni, ali podedovani (Mendelovi zakoni dednosti), ali pa pridobljeni.

Prirojeni in pozneje pridobljeni defekti so v svojih posledicah isti. Tako se n. pr. hromost otroka, ki je prišel brez roke na svet, ne razlikuje od onega, ki jo je po nesreči izgubil, kot ne prirojena gluhonost od pridobljene zaradi bolezni ali poškodbe centralnega živčevja.

Vzroki prirojenim hibam in boleznim leže lahko v sami kali, v slabi konstituciji materinega telesa za časa nosečnosti in poroda, ki zabranjuje otrokov normalni razvoj in pot na svet, v alkoholizmu, v posledicah bednega in nemoralnega življenja staršev, v zakonih iz krvnega sorodstva, v izredno težkih poklih, v živčnih pretresih, pa tudi v atmosfersko-klimatskih neugodnostih (vlaga, močvirje, kotline itd.).

Med najtežje pridobljene defekte moramo uvrstiti oslepljenje, ogluščenje in onemoglost, ki so navadno posledica pretresa centralnega živčevja s pogubnimi posledicami za ves duševni in telesni razvoj, dalje ohromelost in posledice tuberkuloze, rahitisa in poliomyelitisa.

Te bolezni, ki so največji sovražniki naših otrok, imenujemo socialne bolezni, ker slabe naše narodno telo in uničujejo naše delovne in gospodarske moči.

Vsak od teh bolnikov, pa naj si bo slep, gluha, hrom, duševno zaostal ali moralno manjvreden, je socialnobiološki individuum, ki ni sposoben, da se z lastno močjo vzdržuje, pa bi se mu morala dati ekonomska vrednost normalnega človeka. Ortopedi, sociologi in vzgojitelji bi morali storiti vse, da privedejo svojega bolnika na stopnjo bitja po božji podobi.

Duša zaostalega otroka.

Telesna napaka se več ali manj vedno zrcali v pohanjenčev duši. Vsi simptomi pohanjenega telesa se odražajo v življenju socialno in biološko ter delujejo na otrokovo duševno življenje.

Treba je samo videti reveže, ki ne vidijo, ne slišijo, ne znajo hoditi, ki tipljejo okoli sebe in se plazijo po tleh, ki morajo v pravem smislu besede živeti življenje, nedostojno človeka.

Ti revčki, ogorčeni nad kruto usodo, nimajo zaupanja ne v sebe in ne v svojo okolico, v starše, učitelje in zdravnika. V tem težkem telesnem in duševnem stanju prevladuje nezadovoljnost in melanholija, duša omaga, saj ne vedo niti oni niti starši, da je še vedno možna pomoč.

(Nadaljevanje sledi.)

Zahvala

Ko polaga vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v blagajno častni skupek narodne zbirke 10. novembra, se visoko zaveda velike hvaležnosti, ki jo dolguje vsem: mestom, trgov in vasem, podružnicam in sodelujočim društvom, darovalkam in nabiralcam, darovalcem in nabiralcem, zlasti pa še mladini, ki je z vso vnemo sodelovala.

Deseti november 1940. je tako častno pričal plemeniti smisel Slovencev in Slovencev za potrebe naše Družbe, da bo ta dan vodstvu trajno v opomin, ko bo letošnje zimo izvrševalo zastavljene naloge po tistem geslu, s katerim je bila zbirka prirejena:

»Bratom in sestram na meji — pomoč!«

Vsem najprisrčnejša zahvala!

V Ljubljani dne 23. novembra 1940.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda.

Dsebina:

Razmišljanja na pragu 23. obletnice naše svobode.

Nerešeno vprašanje učiteljskih stanovanj. Med »zaostalimi« v otrokovem stoletju.

Uredbe o izrednih dokladah za aktivne in upokojene državne nameščence.

Naša delegacija.

LISTEK: Grobovi bodo oživeli.

Delo za zaščito otrok in mladine.

UČITELJSKI POKRET: Kvantiteta in kvaliteta.

Učitelj Franc Stropnik v ljubljanski bolnišnici.

Splošne vesti. — Osebnost zadeve. — Učiteljska tiskarna. — Iz listov. — Mladinska matica. — Naša gospodarska organizacija. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Učiteljski pevski zbor JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

Naša delegacija

Odgovor.

Na predvečer letošnje banovinske skupščine je izšel v »Učit. tovarišu« (17. oktobra 1940.) uvodnik pod gornjim naslovom, ki predstavlja nekaj apel na delegacijo, ki jo opozarja, da pravočasno loči »kleno zrnje od plevela«.

Danes, ko se je tiskarsko črnilo tega uvodnika že posušilo, ko je za nami banovinska skupščina, poročila o tej skupščini (»Jutro«, »Učit. tovariš«, »Narodna prosveta«) in uvodnik »Po skupščini«, ki je izšel v »Učit. tovarišu«, ni težko razbrati — kljub zelo megleni in nejasni obliki — osti tega uvodnika in njegovega prozornega namena. Eventualna subjektivna dobrohotnost avtorja tega uvodnika (v tem primeru sekijskega vodstva) nikakor ne more zmanjšati objektivnega efekta, ki ga v dani situaciji in v danih okoliščinah ta uvodnik nujno izziva in nas sili, da odgovorimo.

Po splošnih uvodnih ugotovitvah, da »se danes marsikaj pod silo razmer lomi in presnavlja...« in da »ni nič čudnega, da se tudi v naši organizaciji čuti preprič omanjanih raziranj...«, preide avtor uvodnika na jedro vprašanja:

»Vsako vrenje meče na površje gnijoče sestavine, vsaka razkrajajoča se družba nudi brezštevilnim konjunkturistom in ambicioznim stremuhom najlepšo priložnost, da uveljavljajo na škodo soljudi svoje sebične namene tako, da jih obdajajo z gloriolo aktualnih nujnosti in socialnih parol. Bolj kot kdaj je potrebno danes, da ločimo kleno zrnje od plevela, resnično požrtvovalnost od bobnečih fraz stremuških individui po eni ter prihuljenih zaplotnikov po drugi strani. (Vse podčrtali podpisani).

To so razlogi, zaradi katerih bo morala naša letošnja delegacija posvetiti posebno pozornost moralni sili članstva naše organizacije.

Nekaj — rekli bi — nemogočega se je zgodilo. Na površje naše organizacije so privrele »gnijoče sestavine« v obliki »ambicioznih stremuhov«, ki z »gloriolo aktualnih nujnosti in socialnih parol« minirajo našo organizacijo, organizacijo, ki je dosihmal živela v blaženem miru in discipliniranosti. Najhuje je pa pri tem to, da ima organizacija opraviti s »prihuljenimi zaplotniki«; pa je avtorju članka spodneslo, ko v isti sapi priznava, da ti »stremuški individui« nastopajo odkrito z »bobnečimi frazami, zato bi bilo možato in odkrito, da bi tudi avtor uvodnika povedal in konkretno pokazal, kje in kako se javljajo ti ambiciozni stremuhi s socialnimi frazami, ker potem bi bila ločitev »klenega zrnja od plevela« lažja. Pa ni imel korajže in se zvija in izmotava kot v precepu, dokler ni uvidel, da postaja smešen in da je le treba z barvo na dan, ko na koncu svojih jeremijad priznava: »... ne bomo dopustili, da bi morala naša edino prava zastopnica zaradi nezadostne moralne in materialne podpore resignirati na borbo, potrebno v našem lastnem in družbenem interesu«. (Podčrtali mi.)

Stvar postaja otipljiva in nameni prozorni! Očitno gre pri tem za tista sreska učiteljska društva, tisto članstvo in tiste delegate, ki so smarali ne le za svojo pravico, temveč tudi za svojo dolžnost, povedati svoje mnenje, svoje zadovoljstvo in nezadovoljstvo tako v pogledu stanovske politike vodstva naše organizacije v pretečenem letu (razbitje skupnega Akcijskega odbora, odnos do hrvatske učiteljske organizacije, vprašanje glasila »Učit. tovariša«, itd.), kakor v pogledu proračuna naše sekcije. To nam potrjuje uvodnik »Po skupščini« (Učit. tovariš, št. 10), kjer je dobesedno rečeno:

»Poskus nekaterih delegatov, od katerih bi to najmanj pričakovali, da bi z okrnjenjem članskih prispevkov in »Učiteljskega tovariša« zadali težak udarec eksistenci in borbenosti naše organizacije, se je ponesrečil. Delegacija bi v teh časih niti v sanjah ne mogla osvojiti razlogov za to. Grožnja, da bodo člani izstopali iz organizacije, če se jim ne dovoli popust par dinarjev na mesečni članarini, ni prepričala nikogar razen tistih, ki so s tem prepričanjem že prišli na skupščino... To dejstvo pomenja vsekakor svetel moment v tem težkem in dušljivem ozračju, ko ne moreš slutiti, za katerim voglom preži sovražnik. (Podčrtali podpisani).

Sledeč pozivu sekijskega vodstva v uvodniku »Učit. tovariš« z dne 19. okt. 1940. leta, kjer je rečeno, da

»sta različno gledanje in podkrepljena kritika najboljšje jamstvo, da organizacija in njeno vodstvo ne otopita v starih izvoženih shemah, marveč dobiva prav od tega raznovrstnega pojmovanja vsakočasnih organizacijskih nalog vedno in vedno nove impulze in zamah plujočega življenja...«.

so ta sreska društva poslala v obliki predlogov za letošnje skupščino svoja mnenja in svoje poglede glede stanovskopolitičnih in organizacijskospolitičnih vprašanj. Tega niso storila z namenom, da minirajo organizacijo, kar smo podpisani tudi javno povedali na banovinski skupščini temveč s hotenjem, da aktivno posežejo v organizacijsko življenje in da organizacija postane borbenejša. Podpisani smo na banovinski skupščini poudarili, da so njihova društva postavila vprašanje znižanja članarine zato, ker se je bati, da bo članstvo, zlasti mlajše, izstopalo iz organizacije zaradi visoke članarine. Po logiki Tovariševega uvodničarja bi bilo izstopanje članstva za organizacijo pozitivna postavka! Zavoljo gornjih predlogov naj bi bili delegati, ki so zastopali naloge svojega članstva, »gnijoče sestavine«, »ambiciozni stremuhi« itd. itd. Komu naj služi ta rabota, ki je po svojem žargonu in po svojih metodah močno podobna politični reakciji, ki smatra vsakogar, ki slepo ne sledi njenim stremiljem, za »ambicioznega stremuha«, »prihuljenega zaplotnika« itd. itd. itd.

Že sam način, kako sekcija naslavlja uvodnik (namreč na delegate), je — milo povedano — zgrešen. Če je bilo sekijsko vodstvo v strahu, da ne bo dobilo na skupščini, kakor pravi samo, »dovolj moralne in materialne podpore«, naj bi apel pravočasno naslovilo na članstvo, ne pa na tak način pritiskalo na delegate, o katerih bi moralo vedeti, da so po svoji moralni dolžnosti vezani na sklepe članstva.

Ali naj bodo podpisani delegatje zato, ker delajo v stanovski organizaciji vedno z idealizmom, nesebično in brezplačno, konjunkturisti, stremuhi itd.?

Ali je stanovsko zavedno, zrelo in značajno, lotiti se odkritega, poudarjamo odkritega, »nasprotnika« s psokami? Pa ja ni to ono »kleno zrnje«?

Ali je taka rabota v korist organizacije? Sodi naj članstvo!

Predsedniki sreskih učit. društev in delegatje: Petrovič Herman, Mencej Martin, Zorn Jože, Hudales Oskar, Kimovec Franc, Mahkota Milan, Rafael Rihar, Jurančič Josip.

Pripomba: »Poslovni 'Odgovor' priobčujemo v celoti in brez vsakega popravka. Pripombe nanj in pojasnila bodo natisnjena v prihodnji številki.«

Uredbe o izrednih dokladah za aktivne in upokojene državne nameščenice

Priobčujemo Uredbo o izrednih dokladah za aktivne in upokojene državne nameščenice. Uredba za aktivne nameščenice ni spremenjena, ker je z novo izdajo le podaljšana. Nova je le ureditev doklad za staroupokojence.

Na osnovi 1. čl. uredbe o izpremembi veljavnih določb in izdajanju novih, je ministrski svet izdal uredbo o spremembi in izpolnitvi uredbe o izrednih dokladah državnih uslužbencev in upokojencev z dne 26. julija 1940. Nove določbe pravijo:

Čl. 1. Aktivnim državnim uslužbencem, za katere veljata uradniški zakon ter zakon o državnem prometnem osebj, pripadajo poleg rednih dohodkov tudi naslednje izredne osebne doklade po draginskih razredih:

1. uradnikom od 8. do vključno 5. položajne skupine 150, 120, 80 din;
2. uradnikom v 9. in 10. pol. skupini 200, 160, 100 din;
3. uradniškim pripravnikom ne glede na šolsko kvalifikacijo 150, 120, 80 din;
4. zvanikom 120, 100, 70 din;
5. služiteljem 100, 80, 50 din;
6. kontraktualnim uradnikom in honorarnim uslužbencem z mesečnimi bruto dohodki do vključno 1000 din 100, 80, 50 din,

- od 1001 do 1400 — 120, 100, 70 din;
- od 1401 do 2600 — 150, 120, 80 din;
- od 2601 do 3000 — 150, 120, 80 din;
7. dnevnicarjem, cestarjem in stalnim cestnim čuvajem z mesečnimi bruto nagradami do vključno 1000 din 100, 80, 50 din;
- od 1401 do 1400 din 120, 100, 70 din;
- od 1401 do 2600 din 150, 120, 80 din;

Čl. 2. določa osebne doklade za vojne uradnike. Določbe so v glavnem nespremenjene. V naslednjem odstavku slede določbe o izrednih osebnih dokladah uslužbencem direktije rečne plovbe, državnega posestva na Belju in sladkorne tovarne na Čukarici.

Čl. 3. pravi: Členu 2. gornje uredbe sledi čl. 2a, ki glasi: Vsem državnim upokojencem pripadajo izredne osebne doklade in sicer onim, katerih pokojninski dohodki znašajo ne računajoč rodbinske doklade mesečno bruto

do 1000 din (po draginskiem razredu): 160, 120, 80 din;

1001 do 1600 din: 140, 100, 80 din;
1601 do 2000 din: 120, 80, 50 din;
2001 do 2600 din: 100, 70, 50 din;

Ta uredba velja od 1. decembra 1940.

NOVA UREDBA DOKLAD ZA STARO-UPKOJENCE

Na temelju čl. 1. uredbe o izpremembah obstoječih zakonskih predpisov in o izdajanju zakonskih predpisov in o izdajanju novih od ministrskega sveta z dne 16. septembra 1939. je ministrski svet na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o izpremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojencev.

V uredbi o osebnih in družinskih dokladah državnih upokojencev št. 7550/I z dne 15. marca 1940. se izpremeni in dopolni takole:

Staroupokojenci z nepolno pokojnino

1. Čl. 2. zdaj glasi: Osebnim upokojencem, katerim je bila pokojnina določena po zakonskih predpisih, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923., pripada mesečna osebna doklada:

Tistim, ki so bili upokojeni z 20 ali manj leti službe, priznanimi za pokojnino, z letno

pokojnino v dinarjih ali kronah do 1499: 980, 850, 800 din (v I., II. in III. draginskem razredu);

od 1500 do 2999: 1100, 950, 850 din;
od 3000 do 4499: 1300, 1150, 1000 din;
od 4500 do 5999: 1500, 1300, 1100 din;
od 6000 dalje pa 1700, 1500 in 1300 din.

Tistim, ki so bili upokojeni z 20 do 30 leti službe, priznane za pokojnino pri letni pokojnini v kronah ali dinarjih do 1499: 1300, 1150, 1000 din;

od 1500 do 2999: 1600, 1400, 1200 din;
od 3000 do 4499: 1900, 1700, 1500 din;
od 4500 do 5999: 2300, 2000, 1800 din;
od 6000 naprej: 2500, 2200, 1950 din.

Tistim, ki so bili upokojeni z več ko 30 leti službe, priznane za pokojnino, pa ne dobivajo celotne pokojnine položaja, s katerega so bili upokojeni: pri letni pokojnini v kronah ali dinarjih do 1499: 1500, 1300, 1100 din;

od 1500 do 2999: 1700, 1500, 1300 din;
od 3000 do 4499: 1950, 1730, 1540 din;
od 4500 do 5999: 2350, 2030, 1840 din;
od 6000 do 6999: 2550, 2230, 2040 din;
od 7000 do 8999: 2650, 2330, 2140 din;
od 9000 naprej: 2750, 2430, 2240.

Tistim, ki so bili upokojeni s položaja zvanika ali s položaja temu enakega, do zaključno 30 let službe, vštete v pokojnini: 750, 700, 650 din;

z več ko 30 v pokojnino vračunanimi leti, če ne dobivajo kot pokojnino celotnih prejemkov s položaja, s katerega so bili upokojeni: 850, 800, 750 din; s položaja služitelja ali položaja njemu enakega do zaključno 30 let službe, vštete v pokojnino: 700, 600, 550 din; z več ko 30 leti službe, priznane v pokojnino, če ne dobivajo kot pokojnino popolnih prejemkov položaja, s katerega so bili upokojeni: 800, 700, 650 din.

Staroupokojenci s polno pokojnino

2. Spreminja se čl. 4. in glasi: Osebnim upokojencem iz čl. 2., ki prejemajo kot pokojnino v celotnem znesku prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni, pripada naslednja mesečna osebna doklada:

z letno pokojnino v dinarjih ali kronah do 1499: 1700, 1500, 1300 din (po draginskih razredih);

od 1500 do 2999: 1800, 1600, 1370 din;
od 3000 do 4499: 2000, 1760, 1530 din;
od 4500 do 5999: 2400, 2100, 1830 din;
od 6000 do 6999: 2600, 2300, 1980 din;
od 7000 do 8999: 2800, 2470, 2140 din;
od 9000 naprej: 3000, 2640, 2300 din;

s položaja zvanika ali položaja njemu enakega: 970, 850, 800 din; s položaja služitelja ali položaja njemu enakega: 850, 800, 750 din.

Rodbinski staroupokojenci

3. Čl. 5. točka 1. se spremeni in glasi: Družinski upokojencem, katerim je bila družinska pokojnina odmerjena po prejemkih iz zakonskih predpisov, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923., pripada mesečna osebna doklada in sicer:

a) za družine uradnikov, ako je bila družinska pokojnina odmerjena v dinarjih ali kronah in znaša letno do 1199, pripade: 980, 850, 800 din;

od 1200 do 1999: 1100, 950, 850 din;
od 2000 do 2499: 1320, 1100, 950 din;
od 2500 do 3499: 1500, 1300, 1100 din;
od 3500 do 3999: 1700, 1500, 1300 din;
od 4000 do 4999: 1900, 1700, 1500 din;
od 5000 naprej: 2000, 1760, 1530 din.

Grobovi bodo oživel

(Šolska naloga.)

Učitelj Pavlinov sedi v svoji temni sobi in popravlja slovensko šolsko nalogo. V četrtem razredu poučuje, pa so pisali oni dan »Grobovi bodo oživel« — prost spis.

»Imel sem mamó,« piše mali Gregor, »pa mi je umrla. Pa ata je tudi umrl, ko ga je povozil vlak. Sedaj služim pri Rožmanu. Na Vseh svetih dan bom prosil gospodarja za dva dinarja. Šel bom k Potočniku in bom kupil svečo. S svojim nožem jo bom prerezal čez sredo in bom nesel na mamin grob en konec, drugi konec pa na očetov grob. Cele sveče nočem nesti na grobove, ker jo preveč ostane, pa jo drugi dan ukradejo. Vsako leto pokradejo veliko sveč. Na Vseh svetih dan bomo šli tudi v cerkev. Gospod župnik bodo molili očenaše. Potem bomo šli vsi na pokopališče in bomo prižgali sveče. Jaz bom tudi prižgal sveče in bom dolgo časa stal pri grobu mame, potem pa še pri atovem grobu in bom molil za oba...«

Počasi bere učitelj Pavlinov Gregorjevo nalogo in popravlja. V desni drži peresnik, z leve podpre glavo in se ozre skozi okno v deževen oktobrski dan. Zamisli se.

Tudi on je imel mamó. Šele devet in dvajset let je star, pa že polnih šest in dvajset let ni videl mame. Ali jo je sploh kdaj imel? O, seveda jo je imel. Dobro se spominja tistega dne, ko je nabiral med trnjem vijolice in jih je nesel mami, ki je ležala v zgornji hiši pri oknu. Samo takrat je videl svojo mamó živo, samo takrat je občutil njeno mehko roko na svojem licu. Ničesar drugega se Pavlinov ne spominja.

Pa očeta je tudi imel. Saj so mu drugi povedali, da je bil njegov oče dober mizar in da je šel v Ameriko. Dolgo je že tega. Takrat je še mama živela in ji je tudi enkrat pisal.

Ko so mu sporočili, da je njegova žena umrla, ni ničesar odgovoril. Za vedno je utihnil.

Zimski dan je. Nov sneg naletava. Pri Bontarju sedi okrog peči šest otrok. Tudi Levček Pavlinov je med njimi, saj že več let živi na domu starega očeta. Danes jim ta pripoveduje storije.

»Levček!« zavpijejo vsi ob peči.

»Levček po drva!« se sliši glas iz kuhinje. Levček brez besede vstane, natakne Petrove copate in odide čez dvorišče po drva, dvakrat, trikrat, petkrat. Ko pridra zopet »v hišo«, sede zopet brez besed na svoje mesto ob mrzli steni. Stari oče pripoveduje že drugo storijo.

»Dva po vodo!« zavpije znani glas v kuhinji.

»Aló!« pravi stari oče in pogleda Levčka Pavlinova. Le-ta ponovno natakne copate, odhva v vežo in z zaledenim škafom počaka, da pride še Tonček. Sam res ne more prinesiti polnega škafa vode. Ko se s Tončkom vrneta, stari oče še enkrat na kratko pove storijo, da jo sliši tudi Tonček.

Stari oče pripoveduje zopet dolgo storijo o razbojnikih. Zunaj se mrači. Otroci komaj upajo dihati. V sobo pridejo mati po žlico in mimogrede povedo, da bo moral eden še po olje za fižol.

»Jaz že ne grem, preveč zebe.«

»Mene je pa strah!«

»Mene tudi.«

»Jaz sem pa že bosa!«

Vsak pri peči se po svoje opraviči, le Levček je tiho. Stari oče se obrne k njemu. »Ti si pa najbolj korajžen. Saj takega fanta ne sme biti strah, kaj ne da?«

Levček je vesel očetove pohvale. Petrove čevlje obuje in teče z veliko zelenko k Jožtarju na drugem koncu vasi po olje za fižol. Le tu pa tam pogleda za kak pod ali hlev, če ga ne čakajo morda tisti razbojniki, ki je o njih pripovedoval stari oče pri peči.

Levček Pavlinov je imel strica — sodnika. Materin brat je bil. Tudi Levčekov birmanski boter je bil. Jeseni leta 192... ga je nekdo prišel iskat. S seboj je vzel Levčka in ga vpisal v gimnazijo. Stari oče je zelo ozmerjal strica tisti dan in dolgo sta bila potem skregana. Študent Pavlinov je dobro zdeloval. Ni se bal matematičnih nalog, ne konferenc, še manj spričevala. Bal se je pa, in to vsako leto bolj, čim starejši je bil — počitnic. Vsakih počitnic se je bal. Ko je obiskoval učiteljišče, je stanoval v zavodu, v dijaškem konviktu. Prišel je dan pred Vsemi svetimi. Tri dni počitnic. Veselje je zavladalo v konviktu. Pod streho so iskali študentje svoje kovčge, žvižgali so in peli, ko so nosili kovčge v sobe in mašili svoj robo vanje. Zakaj bi se ne veselili. Saj gredo vendar domov.

Pavlinov se je prvič zavedel, močno zavedel, da ne more domov, ker ni nikjer doma. Molče je poiskal v podstrešju vrvice in tisti papir, v katerem je prinesel svoje stvari ob vstopu v zavod. Ko je zavezoval, je mislil na starega očeta dom in na mamó. Popoldne se je poslovil od prijateljev in sam odšel proti postaji. Bo že enkrat boljše, je glasno vzdihnil in stopil z zavitkom v roki v trgovino. Tam je kupil svečo, da jo ponesi na grob svoje mame.

Zopet je oktobrski dan. Učitelj Pavlinov stopi iz vlaka, V vsaki roki nese kovčeg in ves je nov. Proti šoli zavije — na svoje prvo službeno mesto. Prav vse, kar mora imeti učitelj, je prinesel s seboj. Tisti dan, ko je prejel namestilni dekret, je šel najprej z njim v roki po trgovinah, nato pa do krojača in šivilje in čevljarja. Kdo bi mu ne zaupal, saj je vendar državni uradnik in bo imel stalno mesečno plačo.

Da, da, kmalu jo je dobil. Sedaj je šele začel živeti in — plačevati.

Šolski upravitelj je bil dober učitelj. Vsi so ga hvalili in tudi šolski nadzornik je priporočal Pavlinovu, naj posluša svojega upravitelja. In Pavlinov se je zelo dobro zdelo, ko ga je gospod upravitelj klical za tovariša.

Čez nekaj mescev je tovariš upravitelj zaupal tovarišu učitelju, da zelo težko živi in da je sklenil najeti nekaj tisočakov posojila, češ da ga dobi pod zelo ugodnimi pogoji. Vsak mesec bo po malem vračal. Manjka mu pa samo še en podpis na zadolžnici. Tovariša sta, prijatelja skoraj, zakaj bi mu ne napravil usluge. In Pavlinov je podpisal. Čez nekaj mescev zapusti upravitelj državno službo. Tovariš učitelj pa dobi poziv, naj začne s plačevanjem. In Pavlinov je začel še v to smer plačevati.

Sedem let je Pavlinov v službi. Sedem let plačuje. Bog zna, kdaj bo nehal s tem umazan poslom. Morda nikdar. Pa oženil se bo. Saj je vendar tako sam na svetu. Pred letom dni je to sklenil. Zaljubljen je v dekle, ki ne bo imelo ničesar. Kako je le mogel najti tako dekle? O, prav lahko! Saj sta si vendar tako sorodni duši. Sam še nikdar ni imel ničesar, zakaj bi moral imeti dekle oziroma žena. Kljub temu živi, še celo precej zadovoljno živi. Tudi z ženo bosta živela. Morda celo dobro živela, saj bosta skupno prenašala vsa bremena tega življenja.

Pavlinov se predrami. Kup nepopravljivih zvezkov leži pred njim. Tudi Gregorjeva naloga nima še ocene. O, Gregor, tudi ti si sam na svetu. Pred tednom me je tvoja teta vprašala, kako se učiš. Pohvalil sem te in je teta rekla, da boš šel drugo leto v gimnazijo. Gregor, seveda boš šel. Želim ti vso srečo v življenju.

Pavlinov ne pogleda po napakah. Samo peresnik pomoči in napiše pod nalogo — odlično. Vidin Leon.

ljudskih šolah ob pol 9., ne več ob 8. kakor doslej. To je banska oblast storila iz »rakičnih razlogov, ker večina šolske mladine prihaja v šolo s tramvajmi, ki pa so do 8. prepolni in se morajo otroci obešati na vozove, s čimer se vedno izpostavljajo nevarnosti. Razen tega bo nekaj prihranka na kurivu in električni razsvetljavi po šolskih zavodih. »Jutro« 22. XI.

—l »Vажnost učiteljske organizacije« je naslov članka v Slovencu dne 20. XI., v katerem razpravlja o delu in jubileju slovenskega katoliškega učiteljstva.

—l Kaj pravite? Živimo v dobi napredka, omike in kulture. Zlasti pri nas v Sloveniji komaj najdeš nepismenega človeka. Vse se uči, vse študira. Res, lepo je razvito pri nas šolstvo. Zelo se trudijo učitelji(ce), da bi mladim glavam vlili potrebne učenosti. Poskrbljeno je tudi za nadaljevalno, strokovno oziroma višje šolstvo. Zlasti stopa danes v ospredje meščanska šola. Tako dobivamo v novejšem času razne tipe meščanskih šol: kmečkega, obrtnega in tako dalje. Prav! Vsem se zrcali skrb poklicanih činiteljev za izobrazbo naroda. V šolah nastopajo učitelji in učiteljice, profesorji in profesorice. Res mnogi prav vestno. Toda zgodil se je primer, da je na neki meščanski šoli začela neka pro-

fesorica vtepati v glavo učenk in učencev prav svoje predpotopne nazore. Bilo je pri zgodovinskem pouku. Profesorica razlaga geološki postanek naše zemlje v 3. razredu. Pride do človeka. Dosledno trdi, da se je človek razvil iz opice. Ko jo dijakinja vpraša: »Zakaj pa se sedaj človek več ne razvija iz opice?« jo nahruli: »Ti tega ne razumeš. Sedaj smo v končnem stanju razvoja.« Ze davno smo, g. urednik, ovrgli zmotne Darwinove opičje nazore. Pa pride v 20. stoletju profesorica, ki jih znova ogreva in z bajkami nasičuje lačna srca naše mladine. Ali še zasluži, da je profesorica in je kruh, ki ji ga daje naše katoliško ljudstvo s plačevanjem davkov, ko tako žali njegov verski čut? Ali ne bi bilo treba poskrbeti, da bi taki izrodki, ki so se po lastni trditvi morda res razvili iz opice, prišli tja, kamor spadajo, kjer naj počakajo »končnega razvoja?« Verno slovensko ljudstvo in g. urednik, kaj pravita na to? »Slovenec« 21. XI.

—l Pospeševanje ljudske prosvete v Rusiji. Po pravkar objavljenih statističnih podatkih so v Rusiji zgradili leta 1940. novih šol v mestih 220, v vaseh pa 1100. Zgradili so tudi 10 novih knjižnic. Vsega skupaj so za gradnjo teh šol in knjižnic izdali 303 milijone rubljev. »Jutro« 23. XI.

Mladinska mafica

—mm Natiskana je 4. božična številka »Našega roda«, ki je posvečena Engelbertu Ganglu in ki prinaša sledečo vsebino: Jože Župančič: Engelbert Gangl; Engelbert Gangl: Darovanje (pesem); Vladimir Levstik: Peter in Kostja (nadaljevanje); Kristina Brenkova: Lakomni bratje; Bogomir Magajna: Racko hribolezec; Lili Novy: Božič 1940 (pesem); Fran Borko: Barbara; Engelbert Gangl: Bele breze v Beli Krajini; Janez Dodič: Gorenjski običaji; Anica Černež: Pomota (pesem); Anica Černež: Sveti večer (pesem); Josip Ribičič: Razgovor; ***: Koko junak (slikopis); ***: Mihičeva 4. naloga z napakami; ***: Najdragocenejša; ***: Kaj je doživel Ivo z »Vida«; Viljem Kunst: Kakšno bo vreme (nadaljevanje); ***: Najdražja ruda; Mladina piše; uganke.

Številka ima celostransko Ganglovo sliko na naslovni strani. V ilustrativnem delu pa sodelujejo: Bambič, Vogelnikova, M. Kraljeva, Hribarjeva in dr.

—mm Ekspedit 4. številke »Našega roda« se prične v soboto 30. t. m.

—mm Ena najlepših slovenskih slikanic je »Dedek Miha«. Petdeset celostranskih ilustracij v štiribarvnem tisku, velik format, razkošna oprema, lepa vezava. Cena izvodu 35 dinarjev.

—mm Šolska vodstva, ki bi si hotela rezervirati vezane letnike »Našega roda« in knjige, prosimo, da to čimprej store, ker nam bo mogoče rezervirati zaradi omejene naklade le malo število vezanih garnitur. V primeru, da nam garniture zmanjkajo, bomo upoštevali tiste šole, ki se prijavijo prej.

—mm Ker nam je skoraj docela pošla druga številka »Našega roda«, prosimo naše poverjenike, ki niso vseh števil oddali, da nam jih čimprej vrnejo.

—mm Za Miklavža in božič vam nudimo najcenejše, najlepše in najboljše knjige. V zalogi se še dobijo: Redne publikacije:

Štánovska organizacija JUU

Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH bo imelo redno zborovanje v soboto, dne 7. decembra, ob 10. uri v Rogoški Slatini. Na sporedu je poleg običajnih točk poročilo o banovinski skupščini in pedagoško predavanje tov. Miloša Ledineka iz Maribora. Polnoštevilna udeležba zelo zaželena.

Upravni odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM bo imelo svoje redno zborovanje v soboto, dne 7. decembra t. l., v ljudski šoli v Kozjem s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročilo o banovinski skupščini. 3. »Teoretične osnove mojega vzornega nastopa«, predava Čermelj Viktor, šol. upravitelj iz Prevorja. 4. Slučajnosti. — Že samo poročilo o banovinski skupščini zahteva, da se zborovanje udeleži vse članstvo. Vabimo tudi vse novince! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR desni breg bo zborovalo v soboto, dne 7. decembra 1940., ob 9. uri v Mariboru, Narodni dom, z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o banovinski skupščini JUU sekcije za dravsko banovino. 2. Predavanje: J. D. Kontler: »Nova Lutorjeva pisava«. 3. Tekoče zadeve organizacije. 4. Vprašalna skrinjica. 5. Predlogi in slučajnosti. Odbor.

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!

Šolski radio

—r Torek, 3. decembra 1940., ob 14.15. uri. Našim izseljencem, akademija.

Izvajal I. drž. dekliska ljudska šola pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Državna himna.

I. del: Lepa si, zemlja slovenska!

1. Pozdrav Gorenjski. Narodna — petje.
2. Slovenski svet, ti si krasan — deklamacija.

3. Bl. Potočnik: Pridi Gorenjc — petje.
4. I. Albrecht: Dom — deklamacija.
5. Sem deklica mlada, vesela, Narodna — dvospev.

6. Pahor Karel: Bog in Slovenija. Narodna — petje.

II. del: Naša kri v tujini.

1. Spomladi vse se veseli. Narodna — petje.

2. Gregor Mali: Izseljenške pesmi — deklamacija.

3. Slovenka sem — petje.

4. Mi izseljenci — deklamacija.

5. Poldi Tone: Izseljenci v domovini — zborna deklamacija.

III. del: Bratom in sestram v tujini naš pozdrav.

1. V dolinci prijetni. Narodna — petje.
2. Pismo izseljenski mladini — govor.

3. M. Kunčič: Pismo v tujino — deklamacija.

4. M. Brenčič: Domovina plaka — deklamacija.

5. I. Albrecht: Deklica sanja — deklamacija.

9. J. Virk: Ljubezen do domovine — petje.

—r Petek, 6. decembra 1940., ob 11. uri. Kramljanje z mladino; g. Miroslav Zor.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 1. decembra, ob 17. uri predaval g. inž. Jože Erpič: Organizacija mlekarstva.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Obvestilo. Članstvu Učiteljskega pevskega zbora sporočamo, da bo prešlo v teku tega tedna nekaj skladb za domačo študijo. Prosimo, da te skladbe do prihodnjega pevskega tečaja dobro predela. Datum prihodnjega pevskega tečaja bomo pravočasno objavili v »Učiteljskem tovarišu«, zato naj pazljivo sledi vsem našim obvestilom. Posebnih okrožnic za prihodnji tečaj ne bomo razpošiljali. — Tajnik.

Učiteljska tiskarna

—t Šol. odrom priporočamo mladinsko igro »Sirote«, ki jo je spisal priznani pisatelj Anton Ingolič.

Igrica je povzeta po povesti »Sirote«, ki je izhajala v »Našem rodu« in je vzbudila mnogo zanimanja, ker je vsebina vzeta iz življenja najbednejših otrok.

Sirote ne bodo delale nobenemu šolskemu odru težave. Prepričani smo, da bo zaradi tega sprejeta z obćim zadovoljstvom. Igra je zelo primerna za božičnico.

Cena knjižici je 12 din. Šolski odri, ki kupijo en izvod, so oproščeni plačevanja taniem za uprizoritev.

—t Dolgi in pusti jesenski dnevi postanejo veseli in zabavni, če sežemo po lepi knjigi.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani in njeni podružnici v Celju in Mariboru vam nudijo knjig na izbero.

Bližata se Miklavžev in božič, otrokom bo treba kupiti darov! Primerna knjiga je naj lepše darilo, ki ima trajno vrednost.

—t Šol. upraviteljstvu in razrednim učiteljem(icam) priporočamo Jančičevo Zgodo vino v slikah, ki stane 65 din.

—t Ko pridete v Ljubljano, Maribor al Celje, ne pozabite obiskati Knjigarno Učiteljske tiskarne.

Novosti na knjižnem trgu

—k Nova mladinska igra. Sodobni pisatelj Anton Ingolič je dramatisiral svojo mladinsko povest »Sirote«, ki je izšla v založbi Učiteljske tiskarne. (Cena 12 din.)

Ingolič je realist. In ker trči sodoben realist, ki z odprtimi očmi gleda življenje, ob vsakem koraku ob razmere, ki vpijejo po socialnem izboljšanju, so tudi realistična Ingoličeva dela po večini prepolna opazovanj socialno čutečega človeka.

Vendar: Socialna tendenca Ingoličevih del nima namena vzbuditi v čitatelju ne gneva ne odpora ponižanih in razžaljenih do tistih, ki jim je življenje mehkeje postlalo, temveč vzbude v sočloveku čitatelju blaga nagnjenja in — kar je glavno — zavest in vero, da je mogoče ublažiti bedo najrevnejših tudi v okviru danih pogojev in možnosti.

Tudi snov mladinske igre »Sirote« je vzeta iz življenja naših najbednejših otrok. To ni življenje otrok Ingoličeve fantazije, temveč niz slik iz življenja, hotenja in hrepenenja otrok, ki jih posebno učitelj v naših vaseh srečuje dan za dnem. Je krik trpečega srca pisatelja, ki bi rad prikazal na odru trpljenje naših malih brezdomcev, njih tudi človeško čustvovanje, njih vero v boljšo bodočnost v obstoječi človeški družbi. Je vzbujanje boljšega človeka pri poslušalcu, da bo odslej gledal tudi na najbednejše, kot je treba, da gleda človek na sočloveka. Je nevsiljiv poziv na mladino, da je treba pomagati sotočarju v potrebi in blažiti bedo, kjer koli se pokaže. In je končno življenjska opora trpečim, da ne tonejo v obupu ali fatalizmu, temveč da si pogumno ustvarijo vero v boljšo življenje in boljšo bodočnost.

Ali kljub tem notranjim nalogam Ingoličeve igre je v »Sirotah« toliko prikupnega in otroškemu čutu in fantaziji prilagojenega se napetega dejanja, da se bo prikupila igralcem kakor tudi mladim poslušalcem.

Ne inscenacijsko ne igralsko ne bo delala igra nobenih težkoč najprimitivnejšim otroškim odrom.

Evo igre, ki bo marsikoga rešila zadrege pri iskanju dobrih in vzgojnih mladinskih iger za božičnice in za druge prilike. J.R.

ZA MIKLAVŽA
zelo prikladna darila nudi trrdka

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

TELEFUNKEN

Modeli za 1941

Popularni Telefunken-ov super 054 GWK

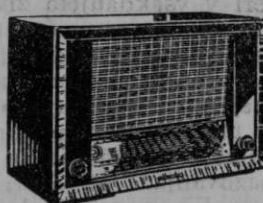

054 GWK

To je popoln super z novimi jeklenimi elektronkami. Nove »U«-elektronke prihranijo mnogo toka, ne da bi zmanjšale učinek kakovosti.

Din 3400*—

Telefunken-ov velesuper 076 WK/GWK

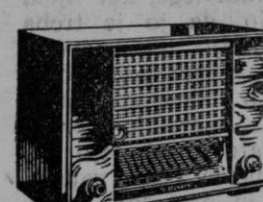

076 WK/GWK

Velesuper z ogromno rezervno energije. Opremljen je s 6 jeklenimi elektronkami. Ima 8 vglasilnih krogov, dvojno prestavo za iskanje postaj, magično oko in NAWI-membrano.

Din 5350*—

Telefunken-ov specialni super 065 WK/GWK

065 WK/GWK

Koncertni super s 5 jeklenimi elektronkami, 6 vglasilnimi krogi in z magičnim očesom. Aparat ima veliko rezervno energije ter izborna izravnavo fadingov. Elegانتna kaseta iz orehovine.

Din 4475*—

Telefunken-ov največji super D 707 WKK

Razkošni super s 7 jeklenimi elektronkami in 7 vglasilnimi krogi. Predstopnja s posebnim vhodnim krogom. Ima napravo za avtomatično nastavitve postaj s 10 tipkami ter dvojne kratke valove od 13,7 m dalje.

Opremljen je z vsemi tehničnimi odlikami. Izhodna energija 8 watov.

D 707 WKK

Din 7700*—

„RADIO“, družba z o. z. v LJUBLJANI